

تقدیم به مولایم امام علی (ع) و پیروان راستینش

امام علی (ع) در آینه ی شعر و ادب پارسی

دکتر مرضیه مفتخر

سرشناسه: مفتخر، مرضیه، -

عنوان و نام پدید آور: امام علی (ع) در آینه ی شعر و ادب پارسی / مرضیه مفتخر.

مشخصات نشر: رامهرمز: باغ تماشا، ۱۳۹۳

شماره کتابشناسی ملی: ۳۵۶۲۷۴۵

رده بندی دیویی: ۸۱۵/۶۲۰۸۳۵۱

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳/۸۴۷/۴۱۹۱ PIR

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۶۱۲-۳-۳

انتشارات باغ تماشا

عنوان کتاب: امام علی (ع) در آینه ی شعر و ادب پارسی

نویسنده: دکتر مرضیه مفتخر

تیراژ: ۱۰۰۰

سال چاپ: ۱۳۹۴

نوبت چاپ: اول

ناشر: انتشارات باغ تماشا (محمد رحیمی) تلفن: ۰۹۱۶۵۰۹۹۹۷۳ - ۰۶۱۴۳۵۲۳۹۱۹

طرح روی جلد و صفحه آرایي: سینا رحیمی

قیمت: ۲۰۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۸
بخش اول:.....	۱۰
۱-۱- ولادت با سعادت.....	۱۴
۱-۲- مولود کعبه.....	۱۹
۱-۳- ماه علی (ع).....	۲۶
بخش دوم:.....	۲۸
۱-۲- نامه‌های حضرت علی (ع).....	۲۹
۲-۲- القاب حضرت علی (ع).....	۵۳
بخش سوم:.....	۶۹
۱-۳- جمال علی (ع).....	۷۰
۲-۳- سازده زیستی علی (ع).....	۷۵
۳-۳- صبر علی (ع).....	۷۸
۳-۴- یتیم نوازی علی (ع).....	۸۲
۳-۵- سخاوت علی (ع).....	۹۰
۳-۶- شجاعت علی (ع).....	۹۴
۳-۷- شفاعت علی (ع).....	۹۷
۳-۸- علم علی (ع).....	۱۰۲
۳-۹- مظلومیت علی (ع).....	۱۰۸

۱۱۱.....	بخش چهارم:
۱۱۲.....	۴-۱- بیت شکنی علی (ع).....
۱۱۴.....	۴-۲- ليله المبيت.....
۱۱۶.....	۴-۳- زکات در رکوع.....
۱۱۸.....	بخش پنجم:
۱۱۹.....	۵-۱- شب و علی (ع).....
۱۲۳.....	۵-۲- کوفه و علی (ع).....
۱۲۹.....	۵-۳- چاه و علی (ع).....
۱۳۴.....	بخش ششم:
۱۳۵.....	۶-۱- مدح علی (ع).....
۱۴۲.....	۶-۲- عشق علی (ع).....
۱۴۶.....	۶-۳- ازدواج علی (ع).....
۱۵۳.....	بخش هفتم:
۱۵۴.....	۷-۱- آیه هل أتى.....
۱۵۷.....	۷-۲- الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ.....
۱۵۹.....	۷-۳- لَا فَتَى إِلَّا عَلَى.....
۱۶۲.....	۷-۴- فَزْتُ وَ رَبَّ الْكَعْبَةِ.....

بخش هشتم:	۱۶۴
۸-۱- عدل علی (ع)	۱۶۵
۸-۲- مناجات علی (ع)	۱۷۱
۸-۳- مقام علی (ع)	۱۷۳
۸-۴- راه علی (ع)	۱۷۷
۸-۵- معراج علی (ع)	۱۷۹
بخش نهم:	۱۸۱
۹-۱- ولایت علی (ع)	۱۸۲
۹-۲- عید غدیر	۱۸۷
بخش دهم:	۱۹۸
۱۰-۱- احد	۱۹۹
۱۰-۲- خندق	۲۰۱
۱۰-۳- خیبر	۲۰۳
۱۰-۴- جمل	۲۰۵
۱۰-۵- ذوالفقار	۲۰۹
۱۰-۶- قنبر (غلام علی (ع))	۲۱۱
بخش یازدهم:	۲۱۲
۱۱-۱- محراب علی (ع)	۲۱۳
۱۱-۲- مدارا با قاتل	۲۱۶

۱۱-۳- شهادت علی (ع)..... ۲۱۷

۱۱-۴- عزای علی (ع)..... ۲۲۶

۱۱-۵- وصیت نامه علی (ع)..... ۲۲۹

۱۱-۶- مرقد مطهر امام علی (ع)..... ۲۳۱

۱۱-۷- نهج البلاغه..... ۲۳۲

۱۱-۸- فرزندان علی (ع)..... ۲۳۳

فهرست مآخذ..... ۲۳۵

مقدمه:

دانی ز چه این چرخ کهن می گردد نی بهر تو و نه بهر من می گردد
از گردش آن چون علی آمد بوجود می بالد و گرد خویشتن می گردد

« در حدیث است که هر کس فضایل علی (ع) را با قلم بنویسد، دست او به آتش نمی سوزد، اگر فضایل آن حضرت را با زبان بگوید، زبانش از آتش محفوظ است و هر کس فضایل علی (ع) را با چشم بخواند یا با گوش بشنود، چشم و گوش او از عذاب و آتش دوزخ مصمن می ماند. اگر برای نشر فضایل علی (ع) قدم بردارد، پاهایش در آتش نخواهد سوخت.»^۱

از آن لحظه پر شکوهی که دیوار خانه ی کعبه به اراده آفریننده هستی بخش شکافت تا با یک رویداد بی نظیر در دل قبله گاه مسلمین یک زن تنهای پناهنده با برخورداری از امنیت مطلق بار بر زمین گذارد؛ تا امروز قرنهای متمادی یکی پس از دیگری سپری شده اند. مولود سیزدهم رجب (مولود کعبه) آنگونه تربیت شد که به مجرد اعلام رسالت خاتم الانبیاء حضرت محمد مصطفی (ص) از همه مشتاقان کمال و شرافت و مکارم اخلاقی سبقت گیرد و پیشقراول گروندگان به آئین نوینی گردد که بنا به مشیت الهی پیامبر اسلام (ص) منادی آن بود. در همه ادواری که طی شد، سخنوران فراوانی اسب ذوق و سلیقه و ادارات را در میدان اندیشه و بیان تاختند و بسیار در این وادی به تکاپو برخاستند تا شاید بتوانند از ابعاد شخصیتی این شخصیت بزرگ گوشه هایی را به بشریت بنمایانند که حاصل همه ی تلاش آنان را می توان در این بیت شهریار دریافت:

نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت

متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را^۲

و دیگران چه قبل و چه بعد از او نیز همین مقصود را با آرایش های گوناگون کلامی بیان کرده اند ولی باز خود را در شناخت حضرت علی (ع) عاجز و ناتوان می دانند. چنانکه علی موسوی گرمارودی می گوید:

خدا تنها ، خدا داند علی کیست^۲

در شعر شاعران از دیرباز تا کنون به اعتقاد آنها به وجود قدرت خدایی در دست و بازی مولای متقیان پی برد، اعتقادی که برخی را حدّ اغراق و مبالغه رسانده و آن اشاره به زور و بازوی مولا علی (ع) در کندن در قلعه خیبر است که روایت است بعد از آن واقعه آزمایش کردند و کمتر از چهل نفر نتوانستند آن را از زمین بردارند. ((فخر رازی در تفسیر کبیر می نویسد : علی بن ابی طالب (ع) فرمودند: من در قلعه خیبر را با نیروی حاصل از غذا و خوراک نکردم ، بلکه قدرت ملکوتی و نفس منور به نور الهی مرا به این کار توانا ساخت.))^۲

حمیدی شیرازی نیز در اشعارش چنین اشاره دارد:

به تن زور خدایی داشت و نه کندن خیبر

قوی جنگال داند نیست کار مرد دنیایی^۵

سخن کوتاه که علی (ع) را عدالت نیز شناخته است و همای رحمت او در شعر پیوسته در بلندترین قله ممکن همچنان ایستاده است.

یا علی (ع)، مولای من، این تحفه را از شیعه ی حقیر خود بپذیر و آنرا بری شفاعتی در قیامت قرار بده.

و من الله التّوفیق مرضیه مفتخر — بهار ۱۳۸۳

۱. من علی ام ، حسین اسکندری، چاپ: ۱۳۸۰، ص ۲۲

۲. در خلوت علی (ع) ، رضا معصومی، چاپ: ۱۳۸۲، ص ۲۴۲

۳. همان ، ص ۴۸۸

۴. من علی ام ، حسین اسکندری ، ص ۱۸۴

۵. در خلوت علی (ع) ، رضا معصومی ، چاپ: ۱۳۸۲، ص ۴۵۱